

Personval

En handledning

Nomineringarnas avslutande	2
Fastställande av antal som ska väljas	2
Öppet eller slutet val?	2
Öppet val	3
Slutet val	3
Valsedlar	4
Räkning av valsedlar	4
Giltiga och ogiltiga valsedlar	5
Omval	6
Val av suppleanter och fastställande av inträdesordning	7
Mötetekniska regler för fastställande av vallistor	7

Vänsterpartiet
2021

Nomineringarnas avslutande

Vid ett möte som ska förrätta val ska nomineringarna förklaras avslutade innan valproceduren inleds. När nomineringarna avslutats får inga nya namn föreslås utan att mötet först river upp beslutet om avslutande. Innan nomineringarna avslutas ska valberedningens föredragande eller mötesordföranden läsa upp vilka som nominerats och vilka av dessa som tackat ja och därmed står till förfogande. Därefter frågar ordföranden om det finns ytterligare nomineringar. Efter att eventuella nya namn tillförts listan över nominerade, förklaras nomineringarna avslutade och beslutet klubbfasts.

Vid större möten, som årskonferenser och årsmöten, bör nomineringarna avslutas en tid innan själva valet förrättas, så att valberedningen får möjlighet att ta ställning till eventuella nya namn och kunna revidera sitt förslag innan själva valet inleds.

Vid val till kandidatlistor inför allmänna val är det lämpligt att inför omröstningen begära in yrkanden för varje enskild plats på listan, eftersom varje placering är ett val för sig. Viktigt att tänka på är att det då måste finnas yrkanden om samtliga placeringar och personer som det önskas genomföras val om.

Fastställande av antal som ska väljas

Innan valet genomförs ska beslut fattas om antalet som ska väljas, om det inte gjorts tidigare eller framgår av stadgarna. Beslutet om antal är inte i sig självt ett personval och ska alltid vara öppet, om inte en majoritet beslutar annat.

Ordförande: *Valberedningen har föreslagit att vi ska välja fem ordinarie ledamöter och två ersättare till styrelsen. Finns det några andra förslag? Kan vi gå till beslut? (ja-rop). Finner så (klubbslag). Beslutar mötet att styrelsen ska bestå av fem ordinarie ledamöter och två ersättare? (ja-rop). Svaret är ja (klubbslag).*

Finns det flera förslag om antal så ställs de mot varandra på sedvanligt sätt.

Vid fastställande av kandidatlistor inför allmänna val är varje plats på listan ett val för sig, om fler kandidater nomineras kan dessa läggas till allteftersom de väljs och kandidaterna därefter flyttas ner och utökar listan. Det går dock att besluta om hur många kandidater listan ska utgöras av. De som inte får plats på listan när samtliga platser blivit tillsatta kommer då inte vara kandidater för partiet.

Ordförande: *Valberedningen har föreslagit att vi ska välja 28 kandidater till kommunfullmäktige. Finns det några andra förslag? Kan vi gå till beslut? (ja-rop). Finner så (klubbslag). Beslutar mötet att kommunfullmäktigelistan ska bestå av 28 kandidater? (ja-rop). Svaret är ja (klubbslag).*

Öppet eller slutet val?

Enligt stadgarna § 20 ska personval genomföras med slutna sedlar, om någon med förslagsrätt så begär. Det innebär att valet kan

genomföras öppet även om det finns fler föreslagna som ska väljas – *förutsatt att alla är med på det*. Om någon begär sluten omröstning ska den genomföras och önskemålet bör respekteras utan ifrågasättande eller diskussion. Observera att det är *alla med förslagsrätt* som kan begära sluten omröstning, inte bara de med rösträtt. Det innebär att t.ex. en DS-ledamot kan begära sluten omröstning på distriktsårskonferensen, men däremot inte en distriktsfunktionär som bara har yttranderätt (se § 58).

Öppet val

Om det bara finns det antal föreslagna som ska väljas så ställer ordföranden till exempel följande fråga till mötet:

Ordförande: *Här föreligger endast valberedningens förslag och inga ytterligare är nominerade; väljer mötet de föreslagna? (ja-rop)*
Jag finner de föreslagna valda. (klubbslag).

Om det finns fler föreslagna än som ska väljas kan valet genomföras till exempel så här.

Ordförande: *Mötet har att välja fem ledamöter till styrelsen. Valberedningen har presenterat sitt förslag, A, B, C, D och E och därutöver har F föreslagits. Jag kommer att fråga på vart och ett av de föreslagna namnen och ni har möjlighet att rösta på högst fem personer. Kan vi göra på det sättet? (ja-rop) Finner så (klubbslag).*
Väljer mötet A? (starka ja-rop)
Väljer mötet B? (starka ja-rop)
Väljer mötet C? (starka ja-rop)
Väljer mötet D? (starka ja-rop)
Väljer mötet E? (starka ja-rop)
Väljer mötet F? (enstaka ja-rop)
Jag finner att mötet valt A, B, C, D och E. (klubbslag).

Om någon inte instämmer i ordförandens bedömning eller vill ha klara röstsiffror till protokollet begärs ”rösträkning” innan klubbslaget. Då genomförs lämpligen en sluten omröstning med valsedlar, men den kan också genomföras öppet med handuppräkning, förutsatt att alla är överens om förfarandet.

Vid val till kandidatlistor behandlas yrkande om placering mot valberedningens förslag. Om valberedningens förslag inte vinner bifall, flyttas kandidaten och kandidaterna näst i tur på listan ner ett steg. När det inte finns några yrkanden att ta ställning till kan listan fastställas med acklamation.

Ordförande: *Det finns inga yrkanden för placeringarna 9 till 18, här föreligger endast valberedningens förslag; fastställer mötet listan från placering 10 till 18? (ja-rop)*
Jag finner att mötet har fastställt listan för placeringarna 9 till 18 i enlighet med valberedningens förslag. (klubbslag)

Slutet val

Vid ett slutet val genomförs valet med valsedlar som samlas in och

räknas. Poängen med ett slutet val är att det är hemligt och individuellt. De röstande ska därför inte visa för varandra hur de röstar eller försöka se hur andra röstar. När rösten är iordninggjord lämnas den till någon av rösträknarna eller läggs i en valurna (kartong, papperskorg, skål eller liknande). Eventuellt prickas de röstande av mot röstlängden, om en sådan finns. Ordföranden avslutar röstningen:

Ordföranden: *Är det någon som ännu inte lagt sin röst? (tystnad).
Så verkar inte vara fallet. Röstningen är härmed avslutad
(klubbslag).*

Därefter drar sig rösträknarna undan för att räkna rösterna och antingen fortsätter mötet med andra dagordningspunkter eller så ajourneras det i väntan på valresultatet.

Valsedlar

Om man i förväg kan anta att ett val blir slutet så bör man förbereda uppkopierade valsedlar. Ställ upp valberedningens förslag ”över streck” och därunder övriga nominerade, t.ex. så här:

<p>Val av styrelse, ordinarie ledamöter</p> <p>Anna Alberg Berit Bertilsson Erdal Güzel Francisco Fellini Malte Moseson Paula Persson</p> <hr/> <p>Alfons Ahlberg Gideon Gullblom Rita Rolfsson Solveig Svensson Tilda Turesson Yngve Ytterby Vasiliki Vestman Östen Öhberg</p>

Om behov av valsedlar uppstår under mötet och man inte har möjlighet att kopiera upp några så får varje röstande göra sin egen valsedel, antingen genom att först skriva upp alla nominerade och sedan stryka de namn man inte röstar på, eller genom att bara skriva de namn man röstar på. Ordföranden måste vara mycket tydlig med hur valet går till och hur en giltig valsedel ska se ut.

Räkning av valsedlar

Rösträkningen genomförs av i förväg utsedda rösträknare, ofta samma personer som utsetts att justera protokollet. De bör vara minst två. Om man missat att välja rösträknare i förväg så väljs de i samband med att rösträkning beslutats.

Vid rösträkningen räknas först alla valsedlar och det kontrolleras att de

inte är fler än antalet röstberättigade (eller antalet avprickade i röstlängden, om det gjorts). Skulle så vara fallet och det inte utan varje tvivel går att avgöra vilken eller vilka valsedlar som är felaktiga, så måste valet göras om. Om det är många röstsedlar bör räkningen göras två gånger. Kommer man fram till olika resultat görs ytterligare räkningar tills antalet är säkert fastställt.

Därefter kontrolleras om några valsedlar ska anses ogiltiga (se nedan). De ogiltiga valsedlarna läggs åt sidan och antalet giltiga respektive ogiltiga valsedlar räknas och noteras. Det noteras också hur många röster som krävs för att bli vald, dvs. mer än hälften av antalet giltiga röster.

Därefter räknas rösterna genom att en rösträknare läser upp de ostrukna namnen på valsedel efter valsedel. En annan rösträknare markerar rösterna på en oanvänd valsedel med ett streck vid respektive namn. För att underlätta sammanräkningen grupperas strecken i grupper om fem: fyra lodräta och det femte på snedden över de fyra första. Om fler än två rösträknare utsetts övervakar de övriga rösträkningen.

Slutligen noteras hela resultatet med siffror på antingen en oanvänd röstsedeleller ett separat papper. Resultatet skall innehålla

- antalet avgivna röster
- antalet giltiga röster
- antalet röster för respektive namn

Om någon eller några inte fått tillräckligt antal röster, noteras det särskilt. Resultatet lämnas till mötesordföranden, som antingen själv läser upp resultatet eller ber någon av rösträknarna att göra det.

Giltiga och ogiltiga valsedlar

Tre krav ska ställas på en giltig valsedel:

1. Rösten ska vara entydig, dvs. det ska klart framgå vem eller vilka rösten gäller.

Om namn skrivits för hand och det inte går att avgöra vem som avses (t.ex. om någon skrivit "Andersson" och det finns två med det namnet som är nominerade) så ska rösten anses ogiltig.

2. Valsedeln får inte innehålla fler namn än som ska väljas (däremot färre eller inga alls)

Om det finns fler föreslagna än som ska väljas så ska de röstande antingen stryka namn med ett rakt, vågrätt streck eller genom att sätta ett kryss över namnen "under streck", dvs. de som inte är valberedningens förslag. Om en strykning gjorts så slarvigt att det inte går att avgöra vilket av två namn strykningen avser blir valsedeln ogiltig.

3. Röstsedeln ska vara omärkt

Detta formuleras ofta som att "man inte får kladda på valsedeln". Syftet med regeln är att omöjliggöra att i efterhand avgöra vem som lagt en viss valsedel och därmed avslöja hur denna röstat, vilket i sin

tur syftar till att omöjliggöra röstköp eller att någon tvingas att rösta på ett visst sätt. Det är alltså inte bara ”kladd” som ska leda till att valsedeln underkänns, utan allt som kan identifiera en viss röstande (avrivet hörn, speciell vikning, strykningar med särskild färg etc.)

Innan valet genomförs bör mötesordföranden bör ge en tydlig instruktion till de röstande om hur en giltig valsedel ska se ut.

Om rösträknarna är osäkra eller oeniga om huruvida en viss valsedel är giltig eller ej, kan de be ordföranden om råd och/eller låta hen avgöra. Kan inte frågan lösas så får antingen mötet avgöra om valsedelns i fråga ska anses giltig, eller, hellre, göra om valet.

Omval

Om inte tillräckligt antal personer får mer än hälften av rösterna så genomförs en ny valomgång (stadgarna § 22). I detta val deltar de som fått högst röstetal, men högst dubbelt så många som ska väljas.

Exempel:

Sex ska väljas, röstresultatet blev enligt följande (valberedningens förslag överstreckt):

Avgivna röster: 49

Giltiga röster: 47

Minsta antal röster för att bli vald: 24

Anna Alberg 22 ej vald
Berit Bertilsson 32 vald
Erdal Güzel 44 vald
Francisco Fellini 41 vald
Malte Moseson 20 ej vald
Paula Persson 39 vald

Alfons Ahlberg 26 vald
Gideon Gullblom 2 ej vald
Rita Rolfsson 4 ej vald
Solveig Svensson 9 ej vald
Tilda Turesson 11 ej vald
Yngve Ytterby 2 ej vald
Vasiliki Vestman 5 ej vald
Östen Öhberg 12 ej vald

För att bli vald krävs minst 24 röster (mer än hälften av 47). Berit, Erdal, Francisco, Paula och Alfons är således valda. Nytt val ska förrättas till den sjätte och sista platsen. I det valet deltar de av de ej valda som fick flest röster, dvs. Anna och Malte (dubbelt så många som ska väljas).

Om man inte kan kopiera upp nya valsedlar, går det bra om de röstande skriver ett av namnen på blanka valsedlar. Valet genomförs på samma sätt som första gången och rösterna räknas.

I omvalet gäller dock inte regeln om mer än hälften av rösterna. Den som fått flest röster förklaras vald även om det är färre än hälften av

de giltiga rösterna(vilket kan bli fallet om några väljer att inte rösta på någon alls, dvs. lämna en blank valsedel).

Om båda får lika många röster lottas vem ska anses vald. Lottningen ska genomföras på instruktioner från ordföranden och på ett sådant sätt att alla på mötet kan se att den går rätt till.

Val av suppleanter och fastställande av inträdesordning

Om suppleanter (ersättare) ska väljas så görs det i ett separat val efter att rösterna i valet av ordinarie ledamöter är räknade och valet fastställt. De som inte valts i ordinarievalet betraktas som nominerade även i suppleantvalet (om de inte avsäger sig kandidaturen).

I första hand bestäms inträdesordningen av det antal röster suppleanterna fått i valet. Den som fått flest röster blir första suppleant, osv. Om två eller fler fått samma röstetal lottas ordningen mellan dem. Lottningen bör göras i samband med valet, men om det inte gjorts får man lotta på det första styrelsemötet.

Om valet genomförs öppet med acklamation (se ovan) finns inga röstetal för de enskilda suppleanterna. Då kan man antingen lotta ordningen eller bestämma ordningen med ett särskilt beslut (§ 23), t.ex. i enlighet med valberedningens förslag. Om det finns flera förslag till inträdesordning ställs de mot varandra.

Mötestekniska regler för fastställande av vallistor

1. Beslut fattas plats för plats, uppifrån.
2. Valberedningens förslag är huvudförslag och tas alltid upp till beslut. Därutöver behandlas endast de yrkanden om förändringar som framställs under valkonferensen. (Förslag i reservation betraktas som yrkanden på respektive plats.)
3. Beslut fattas endast om placering av namn, inte om övergripande principer, typ varannan kvinna, visst antal namn på listan, viss geografisk spridning etc.)
4. Yrkande skall innehålla *ett* namn och *en* plats på listan (alternativt att namnet ej sätts upp på listan). Endast följande två typer av yrkanden är tillåtna:
 - a) Ändringsyrkande
Exempel: ”*Jag yrkar att Erik Eriksson placeras på plats 3*”
 - b) Strykningsyrkande
Exempel: ”*Jag yrkar att Hanna Hansson ej sätts upp på listan*”.

Bland andra följande typer av yrkanden är alltså *inte* tillåtna:
”*Jag yrkar att Erik Eriksson och Hanna Hansson byter plats*”
”*Jag yrkar att Erik Eriksson placeras någonstans på listan*”
”*Jag yrkar att listan får följande utseende: 1. Erik Eriksson, 2. Hanna Hansson, 3 Jonas Jonsson, 4. etc., etc*”
”*Jag yrkar att det första namnet ska vara en kvinna*”

"Jag yrkar att Erik Eriksson placeras på plats 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 eller 8"

Den som vill föra fram ett visst namn till flera platser på listan måste således skriva separata yrkanden för var och en av dessa platser.

5. Om valkonferensen bifaller ett ändringsyrkande (Typ *"Jag yrkar att Erik Eriksson placeras på plats 1"*) flyttas valberedningens förslag ner ett steg så att valberedningens ursprungliga förslag på platsen i fråga istället föreslås till nästkommande plats.

Exempel:

Valberedningens förslag:

1. Lisa Larson
2. Hanna Hansson
3. Erik Eriksson
4. Jonas Jonsson

Valkonferensen fattar beslut om plats 1 och bifaller yrkandet *"Jag yrkar att Erik Eriksson placeras på plats 1"*

Resultat:

- 1. Erik Eriksson**
2. Lisa Larson
3. Hanna Hansson
4. Jonas Jonsson

Valkonferensen fortsätter med att fatta beslut om plats 2, där nu Lisa Larsson är valberedningens förslag.

Om listan ändras på detta sätt kommer presidiet att fråga om någon vidhåller valberedningens ursprungliga förslag på den nästkommande platsen, i detta exempel Hanna Hansson. I så fall ställs detta namn mot valberedningens nya namn på denna plats.

6. När det finns både strykningsyrkande och ändringsyrkande beslutas först om strykningsyrkandet.

Exempel.

Valberedningens förslag:

1. Lisa Larson
2. Hanna Hansson
3. Erik Eriksson
4. Jonas Jonsson

Det finns två yrkanden: *"Jag yrkar att Erik Eriksson placeras på plats 1"* och *"Jag yrkar att Lisa Larsson ej sätts upp på listan."* Konferensen fattar först beslut om strykningsyrkandet. Om detta faller ställs därefter ändringsyrkandets Erik Eriksson mot Lisa Larsson på förstaplatsen. Om strykningsyrkandet bifallits ställs Erik Eriksson istället mot Hanna Hansson, som nu är valberedningens förslag på förstaplatsen.

7. Om det finns fler än två yrkanden (namn) på en plats så ställer

ordföranden dem emot varandra i den ordning de inkommit.
Valberedningens förslag sparas alltid till slutvoteringen. Exempel:

<i>Valberedningens förslag</i>	<i>yrkande 1</i>	<i>yrkande 2</i>	<i>yrkande 3</i>
Anna Ask	Berit Bohm	Cissi Carlsson	David Dal

David Dal ställs mot Cissi Carlsson, vinnande ställs därefter mot Berit Bohm och vinnande i den voteringen mot valberedningens förslag Anna Ask.

8. Namn som antingen erhållit plats eller strukits helt från listan, kan inte föras fram igen på annan plats på listan.